

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-350-26>

УДК 338.24:351.86:330.34(477)

JEL Класифікатор: H56, E61, P48

ЯНКОВОЙ Роман

ЗВО "Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая"

<https://orcid.org/0000-0001-5307-0991>

e-mail: javagaz@ukr.net

ГАРАФОНОВА Ольга

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0002-4740-7057>

e-mail: ogarafonova@ukr.net

ЖОСАН Ганна

Херсонський державний аграрно-економічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-3577-6701>

e-mail: ennzhosan@gmail.com

КРАВЧИК Юрій

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-2780-5605>

e-mail: yurii_kravchuk@khmnu.edu.ua

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено інституційне забезпечення економічної безпеки як ключовий чинник формування стійкості національної безпеки України в умовах зростання системних загроз і воєнної нестабільності. Обґрунтовано, що ефективність економічної безпеки визначається не лише ресурсним потенціалом держави, а передусім якістю інституційного середовища, спроможністю органів публічної влади до узгоджених дій і здатністю адаптуватися до кризових змін. Метою дослідження є визначення ролі інституційного забезпечення економічної безпеки у зміцненні стійкості національної безпеки України. У процесі дослідження використано інституційний, системний та структурно-функціональний підходи, методи аналізу та синтезу, логічного узагальнення і моделювання. Проаналізовано інституційну архітектуру забезпечення економічної безпеки, виявлено ключові проблеми міжвідомчої координації та вплив воєнних загроз на ефективність державної політики. Доведено, що інституційна координація є системоутворювальним елементом стійкості національної безпеки, оскільки забезпечує інтеграцію економічної, фінансової та безпекової політики в єдиний управлінський контур. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні інституційного виміру економічної безпеки як базового чинника стійкості національної безпеки в умовах війни та післявоєнного відновлення. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання при формуванні та вдосконаленні державної політики у сфері економічної та національної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека; національна безпека; інституційне забезпечення; інституційна координація; стійкість; воєнні загрози.

YANKOVOI Roman

Higher Education Institution "Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University"

GARAFONOVA Olga

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ZHOSAN Hanna

Kherson State Agrarian and Economic University

KRAVCHYK Yurii

Khmelnytskyi National University

INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR ECONOMIC SECURITY AS A FACTOR OF NATIONAL SECURITY RESILIENCE OF UKRAINE

The article examines institutional support for economic security as a critical determinant of the resilience of Ukraine's national security in the context of escalating systemic threats, prolonged wartime instability, and deep structural transformations of the national economy. It is substantiated that the effectiveness of economic security is shaped not only by the availability of material, financial, and human resources, but primarily by the quality of the institutional environment, the coherence of regulatory mechanisms, the capacity of public authorities for coordinated action, and their ability to adapt governance practices to crisis-induced uncertainty.

The purpose of the study is to identify and substantiate the role of institutional support for economic security in strengthening the resilience of Ukraine's national security system under conditions of war and post-war recovery. The research is based on institutional, systemic, and structural-functional approaches, complemented by methods of analysis and synthesis, logical generalization, comparative assessment, and modeling.

The article analyzes the institutional architecture of economic security provision in Ukraine, identifies key deficiencies in interagency coordination, overlapping mandates, and fragmented decision-making processes, and assesses the impact of wartime threats on the effectiveness of public policy implementation. Particular attention is paid to the interaction between economic, financial, defense, and social policy institutions in ensuring the stability of the national security system.

It is proven that institutional coordination acts as a system-forming element of national security resilience, as it enables the integration of economic, financial, and security policies into a unified governance framework, enhances policy consistency, and reduces institutional vulnerability in crisis situations. The scientific novelty of the study lies in substantiating the institutional dimension of

economic security as a fundamental and independent factor of national security resilience in the context of war and post-war reconstruction.

The practical significance of the research results lies in their applicability to the development and improvement of state policy, strategic planning documents, and institutional reforms in the fields of economic and national security, aimed at strengthening Ukraine's resilience to current and future threats.

Keywords: economic security; national security; institutional support; institutional coordination; resilience; wartime threats.

Стаття надійшла до редакції / Received 04.01.2025
Прийнята до друку / Accepted 18.01.2026
Опубліковано / Published 29.01.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Янковой Роман, Гарафоновна Ольга, Жосан Ганна, Кравчик Юрій

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах зростання глобальної нестабільності, геополітичної напруженості та трансформації світової економіки проблема забезпечення національної безпеки набуває комплексного характеру, у межах якого економічна складова відіграє визначальну роль. Економічна безпека держави виступає матеріальною основою реалізації безпекових, соціальних і оборонних функцій, визначаючи здатність національної економіки до стійкого функціонування, відновлення та розвитку в умовах системних загроз. Водночас ефективність економічної безпеки значною мірою залежить не лише від ресурсного потенціалу, а й від якості інституційного забезпечення, яке формує правила, механізми та процедури державного управління економічними процесами.

Для України питання інституційного забезпечення економічної безпеки набуло особливої актуальності в умовах повномасштабної війни, що супроводжується глибокими економічними шоками, руйнуванням виробничої та транспортної інфраструктури, порушенням логістичних ланцюгів, міграційними процесами та зростанням бюджетного навантаження. За таких умов економічна безпека перестає бути виключно сферою економічної політики та інтегрується в систему національної безпеки як її базовий елемент, що забезпечує стійкість держави до тривалих кризових впливів.

Актуальність дослідження зумовлена також тим, що наявна інституційна архітектура забезпечення економічної безпеки України характеризується фрагментарністю, обмеженою координацією між органами публічної влади та недостатньою інтеграцією економічних і безпекових рішень. У результаті навіть за умов наявності стратегічних документів і програмних заходів ефективність державної політики у сфері економічної безпеки залишається недостатньою, що негативно впливає на загальний рівень стійкості національної безпеки.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблематиці економічної та національної безпеки, інституційний вимір їх взаємозв'язку залишається недостатньо систематизованим, особливо з урахуванням воєнних і посткризових викликів. Це зумовлює необхідність поглибленого аналізу ролі інституційного забезпечення економічної безпеки як чинника формування стійкості національної безпеки України та обґрунтування напрямів його подальшого вдосконалення.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика економічної безпеки, інституційної спроможності держави та стійкості соціально-економічних систем широко представлена у сучасних наукових дослідженнях, однак вирізняється значною методологічною різноманітністю. У працях зарубіжних учених основна увага зосереджується на розробленні інструментарію оцінювання складних багатовимірних явищ, зокрема інституційної якості, ефективності управління та стійкості систем.

Методологічні засади побудови інтегральних і композитних індикаторів ґрунтовно розкрито у працях Нардо М., Саїсани М., Салтеллі А., Тарантоли С. та Джованніні Е., де обґрунтовано принципи агрегування показників, що застосовуються при оцінюванні економічної безпеки та інституційної спроможності держав. Питання багатовимірного статистичного аналізу та зменшення розмірності даних висвітлено у дослідженнях Джоеліффа І. Т., присвячених аналізу головних компонент. Аспекти надійності та внутрішньої узгодженості індикаторів детально розглянуто у працях Кронбаха Л. Дж., Данна Т. Дж., Багулі Т. та Брунсдена В., що має принципове значення для формування інституційних індексів.

Інституційний вимір якості державного управління та публічної політики відображено у роботах Кауфмана Д., Края А. та Мастрucci М., які запропонували систему глобальних індикаторів державного врядування, що дозволяє оцінювати ефективність інституцій, рівень підзвітності та регуляторну спроможність. Зазначені підходи формують аналітичне підґрунтя для дослідження економічної безпеки як функції інституційної якості.

Концептуальні засади стійкості (resilience) як здатності системи протидіяти шокам і відновлюватися після криз розроблено у працях Бруно М., Чанга С. Е. та співавторів, де запропоновано підходи до кількісної оцінки стійкості інфраструктурних і соціально-економічних систем. Подальший розвиток цієї проблематики представлено у дослідженнях Лінкова І., Трампа Б. Д., Котта А. та інших авторів, які розглядають стійкість

як ключовий елемент національної та економічної безпеки. У доповідях Національної дослідницької ради США стійкість визначається як стратегічний пріоритет державної політики.

Окремий напрям досліджень присвячено трансформації публічного управління та ролі цифрових інституцій. У працях Мергель І., Едельманн Н., Хауг Н., а також Маргеттс Х. і Данліві П. проаналізовано вплив цифровізації на інституційну координацію, ефективність управління та якість публічних рішень. Питання міжвідомчої взаємодії в умовах електронного урядування висвітлено у дослідженнях Шолла Г. Й. та Клішевського Р.

Методичні підходи до аналізу динамічних ефектів державної політики та впливу кризових подій розглянуто у працях Сана Л., Абрахама С., Каллавея Б. та Сант'Анни П. Х. К., які пропонують сучасні економетричні інструменти для оцінювання причинно-наслідкових зв'язків у багатоперіодних умовах.

У вітчизняних та спільних дослідженнях, зокрема у працях Гарафонові О. І., Дворник О. Л., Шарова В. В., Жосан Г. В., Янкового Р. В. та Ломачинської І. А., акцент зроблено на інституційних трансформаціях, цифровізації та адаптації економічних систем у глобально нестабільному середовищі, що безпосередньо пов'язано з проблематикою економічної безпеки.

Узагальнення наукових підходів свідчить, що, попри значну кількість досліджень, інституційне забезпечення економічної безпеки як цілісний чинник формування стійкості національної безпеки України, особливо в умовах воєнних загроз, залишається недостатньо систематизованим, що зумовлює актуальність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування ролі інституційного забезпечення економічної безпеки у формуванні стійкості національної безпеки України шляхом аналізу інституційної архітектури, механізмів координації та впливу воєнних загроз на ефективність державної політики у сфері економічної безпеки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Економічна безпека держави в сучасних наукових дослідженнях розглядається як системна характеристика національної економіки, що відображає її здатність забезпечувати стале відтворення, ефективне використання ресурсів і захист від внутрішніх та зовнішніх загроз. Водночас у межах інституційної парадигми акцент переноситься з окремих економічних показників на якість інституційного середовища, в якому формуються умови економічної стабільності та стійкості.

Інституційний підхід ґрунтується на розумінні інститутів як формальних і неформальних правил, норм та організацій, що регулюють поведінку економічних суб'єктів і визначають ефективність державної економічної політики. У цьому контексті економічна безпека постає не лише як результат макроекономічного регулювання, а як похідна від інституційної спроможності держави забезпечувати узгодженість економічних і безпекових рішень.

З позицій інституційної теорії слабкість або фрагментарність інституцій призводить до зростання транзакційних витрат, зниження довіри до державних органів та підвищення вразливості економіки до кризових впливів. Саме тому інституційне забезпечення економічної безпеки розглядається як ключовий чинник формування стійкості національної безпеки, особливо в умовах системних трансформацій та воєнних загроз.

Таблиця 1

Підходи до трактування економічної безпеки держави в контексті інституційної теорії

Підхід	Об'єкт економічної безпеки	Ключовий фокус	Роль інституцій	Зв'язок з національною безпекою
Класичний економічний	Національна економіка, виробництво, ресурси	Захист економічних інтересів, мінімізація втрат	Інституції виконують допоміжну, регуляторну функцію	Розглядається опосередковано через економічну стабільність
Системний	Економічна система як цілісність	Взаємодія підсистем, баланс ресурсів і ризиків	Інституції забезпечують узгодженість елементів системи	Національна безпека формується як результат системної стійкості
Інституційний	Інституційне середовище економіки	Якість правил, норм і механізмів управління	Інституції є ключовим фактором економічної безпеки	Економічна безпека інтегрується в архітектуру національної безпеки
Безпеково-орієнтований	Економіка в умовах загроз і криз	Адаптивність до ризиків, стійкість до шоків	Інституції координують економічні та безпекові рішення	Економічна безпека виступає базисом національної безпеки

Джерело: сформовано авторами

Узагальнення підходів, наведених у таблиці 1, дозволяє зробити висновок, що саме інституційний підхід створює методологічні передумови для інтеграції економічної безпеки в систему національної безпеки та формування її стійкості в умовах невизначеності.

Інституційна архітектура забезпечення економічної безпеки держави формується як сукупність органів публічної влади, нормативно-правових механізмів та координаційних інструментів, спрямованих на захист економічних інтересів і підтримання стійкого функціонування національної економіки. В умовах сучасних викликів економічна безпека України дедалі більше набуває міжсекторального характеру, оскільки перетинається з фінансовою, соціальною, енергетичною та оборонною безпекою, що зумовлює складність її інституційної побудови.

На загальнодержавному рівні інституційна архітектура економічної безпеки інтегрована в систему національної безпеки та оборони, де ключову роль відіграють органи стратегічного планування та координації. Саме на цьому рівні формуються пріоритети державної політики, визначаються стратегічні загрози та окреслюються інструменти реагування на економічні ризики. Водночас ефективність цієї архітектури значною мірою залежить від чіткого розмежування повноважень між інституціями та наявності механізмів міжвідомчої взаємодії.

Регіональний та секторальний рівні інституційної архітектури виконують функцію адаптації загальнодержавних рішень до конкретних соціально-економічних умов. Проте в практиці публічного управління України спостерігається обмежена узгодженість між цими рівнями, що призводить до фрагментації політики економічної безпеки та зниження її результативності. У результаті інституційні рішення часто носять реактивний характер і не формують довгострокових передумов для стійкості національної безпеки.

Особливої уваги потребує проблема дублювання функцій і відповідальності між окремими органами влади, що ускладнює координацію дій у кризових ситуаціях. Відсутність єдиного центру аналітичного супроводу економічної безпеки обмежує можливості комплексної оцінки загроз та прогнозування їх впливу на національну безпеку. Це свідчить про необхідність подальшого вдосконалення інституційної архітектури з орієнтацією на системність і стратегічну узгодженість.

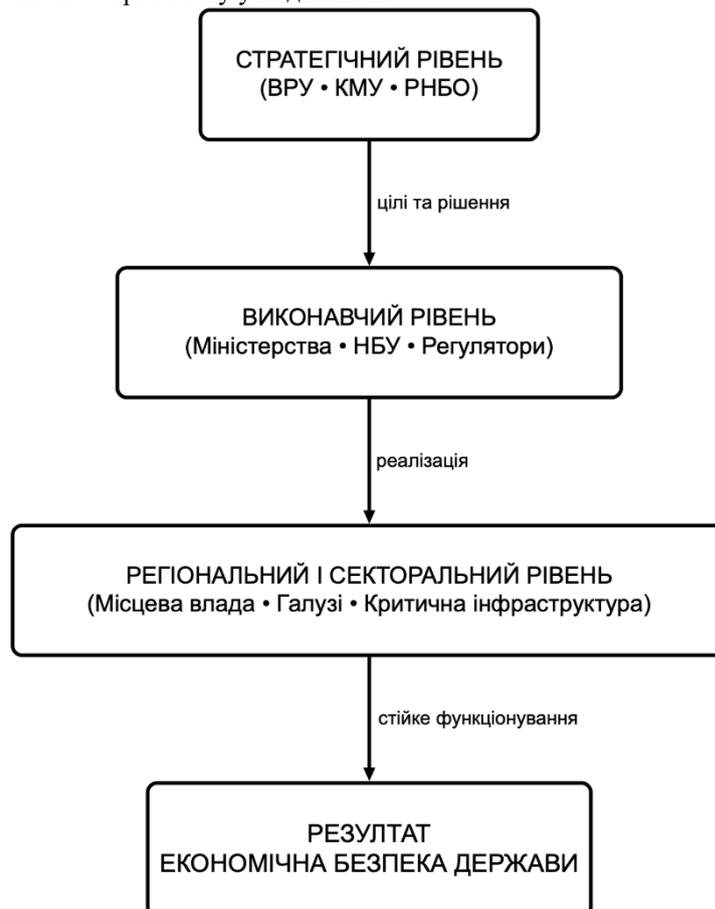

Рис. 1 Інституційна архітектура забезпечення економічної безпеки в системі національної безпеки України
Джерело: розроблено авторами

Рисунок доцільно подати у вигляді авторської схеми, яка відображає ієрархічну взаємодію загальнодержавного, регіонального та секторального рівнів інституцій, а також їхній зв'язок із системою національної безпеки та стратегічними цілями держави.

Таким чином, інституційна архітектура економічної безпеки України потребує подальшого вдосконалення з метою підвищення її цілісності, зменшення фрагментарності управлінських рішень та посилення координації між рівнями публічного управління, що є необхідною умовою зміцнення стійкості національної безпеки.

Повномасштабна війна стала чинником, що радикально змінив не лише параметри функціонування національної економіки, а й логіку роботи інституцій, відповідальних за забезпечення економічної безпеки. У кризових умовах інституційне середовище зазнає подвійного тиску. З одного боку, різко зростає інтенсивність загроз, що мають системний характер і впливають одночасно на виробництво, логістику, фінансову систему, ринок праці, інвестиційну активність та критичну інфраструктуру. З іншого боку, зростають вимоги до швидкості, узгодженості та правової визначеності управлінських рішень, що потребує підвищеної інституційної спроможності та стійких механізмів координації.

У воєнний період економічна безпека фактично переходить у режим «антикризового відтворення», коли основною метою стає збереження життєздатності економіки, підтримання базових соціальних функцій держави та забезпечення ресурсної основи оборони. Це змінює зміст інституційних функцій: стратегічне планування стає більш короткоцикловим, бюджетна та фінансова політика орієнтуються на мобілізаційні потреби, а регуляторна діяльність набуває характеру швидкого реагування на ризики, пов'язані з дефіцитами, руйнуванням ланцюгів постачання, переміщенням підприємств і населення.

Критичним проявом впливу війни на інституційне забезпечення економічної безпеки є зміна балансу між ефективністю та контролем. У кризових умовах держава розширює інструментарій прямого втручання у фінансові та товарні потоки, підсилює контрольні механізми, вводить спеціальні режими регулювання для критичних секторів, що є об'єктивно необхідним для стабілізації. Однак за відсутності чітких процедур прозорості й підвітності посилюється ризик інституційних дисфункцій, зокрема надмірної бюрократизації, дублювання повноважень, зростання транзакційних витрат, а також відтворення практик вибіркового правозастосування. У сукупності це може знижувати інституційну довіру та ускладнювати економічне відновлення, навіть за наявності зовнішньої підтримки.

Війна також актуалізує проблему інституційної взаємодії між рівнями управління. Регіональний вимір економічної безпеки у воєнних умовах посилюється через нерівномірність руйнувань, різний рівень демографічного навантаження, специфіку релокації бізнесу та диференційованість доступу до логістики. Це формує потребу в таких управлінських механізмах, які дозволяють поєднати загальнодержавні пріоритети з регіональними особливостями, не руйнуючи цілісності політики економічної безпеки. Водночас надмірна централізація без достатньої інституційної «провідності» на місцях може знижувати ефективність реалізації політики, тоді як надмірна децентралізація без єдиних стандартів координації створює ризики фрагментації та асиметрії управлінських рішень.

Окремим напрямом впливу воєнних загроз є загострення проблеми кадрової та аналітичної спроможності інституцій економічної безпеки. У кризові періоди інституції стикаються з дефіцитом ресурсів для збору та обробки даних, зростанням невизначеності та потребою у прогнозуванні. Без інституційно закріплених механізмів моніторингу ризиків і оцінювання ефективності управлінських інтервенцій зростає ймовірність «ручного управління» та реактивних рішень, що забезпечують короткострокову стабілізацію, але не формують підґрунтя для довгострокової стійкості національної безпеки.

Таким чином, воєнні загрози посилюють значущість інституційного забезпечення економічної безпеки як базового елемента стійкості національної безпеки України. Ефективність відповіді на економічні виклики війни визначається не лише обсягом ресурсів чи зовнішньою допомогою, а й здатністю інституцій забезпечувати узгодженість політики, прозорість процедур, прогнозованість правил і наявність механізмів відновлення.

Стійкість національної безпеки в умовах високої турбулентності визначається не лише наявністю інституцій, що формально відповідають за економічну, фінансову та безпекову політику, а насамперед здатністю цих інституцій діяти узгоджено. Координація в цьому контексті виступає не організаційною «надбудовою», а системоутворювальним механізмом, який забезпечує сумісність цілей, синхронізацію управлінських циклів та узгодженість інструментів державної політики. Саме координаційна спроможність перетворює множинність інституцій у цілісну архітектуру забезпечення економічної безпеки, а отже — і національної безпеки.

Управління економічною безпекою в межах національної безпеки має міжсекторальний характер, оскільки економічні загрози часто проявляються через фінансові дисбаланси, енергетичні ризики, проблеми критичної інфраструктури, соціальну вразливість та інформаційні впливи. Це означає, що ефективна державна реакція потребує координації між інституціями, які працюють у різних політичних доменах, використовують різні дані та мають різні часові горизонти планування. За відсутності координації спостерігається ефект фрагментації: рішення щодо стабілізації фінансової системи можуть не узгоджуватися з потребами відновлення виробничих ланцюгів; заходи бюджетної консолідації можуть суперечити завданням соціальної стійкості; регуляторні інтервенції можуть створювати додаткові транзакційні бар'єри для бізнесу, погіршуючи інвестиційні очікування.

Координація інституцій у сфері економічної безпеки має реалізовуватися щонайменше на трьох взаємопов'язаних рівнях. Перший рівень пов'язаний зі стратегічною узгодженістю, тобто з формуванням єдиного бачення загроз, пріоритетів та очікуваних результатів, що відображаються у стратегічних документах і програмах. Другий рівень стосується операційної координації, яка забезпечує синхронізацію конкретних рішень і дій інституцій, особливо в кризових ситуаціях. Третій рівень — інформаційно-аналітичний, що охоплює обмін даними, методику оцінювання ризиків, використання індикаторів і прогнозних моделей, необхідних для своєчасного ухвалення рішень. Якщо хоча б один із цих рівнів працює недостатньо, система економічної безпеки втрачає керованість і здатність до адаптації.

Змістовним ядром інституційної координації є інтеграція політик і інструментів. У площині економічної безпеки це передбачає зв'язок між бюджетною політикою, монетарним регулюванням, промисловою політикою, політикою зайнятості, інструментами підтримки критичних секторів та механізмами захисту критичної інфраструктури. Інтеграція політик, у свою чергу, потребує процедурної визначеності: чітких регламентів взаємодії, зрозумілих правил відповідальності та стабільних механізмів узгодження рішень. Відсутність таких процедур зумовлює ситуацію, коли координація замінюється ситуативними домовленостями, що знижує передбачуваність державної політики та посилює ризики інституційної недовіри.

Особливо важливим є питання координації у воєнний і посткризовий період, коли управлінські рішення мають одночасно забезпечувати стабілізацію та створювати умови для відновлення. У цих умовах критичним стає баланс між швидкістю рішень і якістю процедур. Надмірне спрощення процедур може підвищувати оперативність, але водночас створювати ризики неефективного використання ресурсів і зростання корупційних практик. Натомість надмірна формалізація координації може сповільнювати реагування та збільшувати транзакційні витрати, що у кризових умовах є неприпустимим. Відтак оптимальним рішенням є інституціоналізація координації на основі стандартів швидких процедур, прозорих критеріїв пріоритетності та механізмів постконтролю, що забезпечують підзвітність без втрати оперативності.

Інституційна координація відіграє ключову роль і в забезпеченні довгострокової стійкості національної безпеки через формування довіри. Узгодженість державних рішень і стабільність правил знижують рівень невизначеності для економічних агентів, підвищують прогнозованість інвестиційних очікувань, сприяють відновленню економічної активності та зменшують соціальну напругу. Відповідно, координація виступає не лише управлінським інструментом, а й інституційним фактором, що формує суспільну підтримку політики національної безпеки та підсилює стійкість держави в умовах загроз.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У ході дослідження обґрунтовано, що інституційне забезпечення економічної безпеки є не допоміжним, а базовим чинником формування стійкості національної безпеки України. Економічна безпека в сучасних умовах не може розглядатися виключно через призму макроекономічних показників або фінансової стабільності, оскільки її реальний рівень визначається якістю інституційного середовища, спроможністю державних інститутів до узгоджених дій та здатністю адаптуватися до системних загроз.

Доведено, що інституційний підхід дозволяє інтегрувати економічну безпеку в загальну архітектуру національної безпеки, забезпечуючи зв'язок між стратегічними цілями держави, механізмами публічної політики та результатами їх реалізації. Слабкість або фрагментарність інституційної архітектури призводить до втрати керованості економічними процесами, зростання транзакційних витрат і підвищення вразливості економіки до кризових впливів, що безпосередньо підриває стійкість національної безпеки.

Встановлено, що повномасштабна війна суттєво трансформувала умови забезпечення економічної безпеки України, загостривши потребу в інституційній гнучкості, оперативності рішень і міжвідомчій координації. Воєнні загрози змістили акценти державної політики з довгострокового розвитку на збереження економічної життєздатності, водночас виявивши обмеженість наявних механізмів аналітичного супроводу, прогнозування та оцінювання ризиків. За цих умов інституційна спроможність держави виступає ключовим ресурсом протидії економічним шокам і забезпечення стабільності в умовах невизначеності.

Обґрунтовано, що інституційна координація є системоутворювальним елементом стійкості національної безпеки, оскільки забезпечує інтеграцію економічної, фінансової, соціальної та безпекової політик у єдиний управлінський контур. Узгодженість стратегічних цілей, операційних рішень та інформаційно-аналітичного забезпечення дозволяє знизити рівень фрагментації державної політики, підвищити передбачуваність регуляторного середовища та зміцнити інституційну довіру з боку економічних агентів і суспільства.

Подальше вдосконалення інституційного забезпечення економічної безпеки України має ґрунтуватися на переході від реактивного до проактивного управління ризиками, інституціоналізації координаційних механізмів і розвитку аналітичних інструментів моніторингу загроз. Реалізація цих підходів створює передумови для підвищення стійкості національної безпеки в умовах війни та післявоєнного відновлення, а також формує основу для довгострокового соціально-економічного розвитку держави.

References

1. Nardo M., Saisana M., Saltelli A., Tarantola S., Hoffmann A., Giovannini E. Handbook on Constructing Composite Indicators. OECD/JRC, 2008. <https://doi.org/10.1787/9789264043466-en>
2. Jolliffe I. T. Principal Component Analysis. 2nd ed. Springer, 2002. <https://doi.org/10.1007/b98835>
3. Cronbach L. J. Coefficient alpha and the internal structure of tests. Psychometrika. 1951. Vol. 16, No. 3. P. 297–334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>
4. Dunn T. J., Baguley T., Brunsden V. From alpha to omega: A practical solution to the pervasive problem of internal consistency estimation. British Journal of Psychology. 2014. Vol. 105, No. 3. P. 399–412. <https://doi.org/10.1111/bjop.12046>
5. Mergel I., Edelman N., Haug N. Defining digital transformation: Results from expert interviews. Government Information Quarterly. 2019. Vol. 36, No. 4. Art. 101385. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.06.002>
6. Margetts H., Dunleavy P. The second wave of digital-era governance: A quasi-paradigm for government on the web. Philosophical Transactions of the Royal Society A. 2013. Vol. 371, No. 1987. Art. 20120382. <https://doi.org/10.1098/rsta.2012.0382>
7. Scholl H. J., Klischewski R. E-government integration and interoperability: Framing the research agenda. International Journal of Public Administration. 2007. Vol. 30, Nos. 8–9. P. 889–920. <https://doi.org/10.1080/01900690701402668>
8. Kaufmann D., Kraay A., Mastruzzi M. The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues. Policy Research Working Paper 5430. World Bank, 2010. <https://doi.org/10.1596/1813-9450-5430>
9. Linkov I., Eisenberg D. A., et al. Resilience metrics for cyber systems. Environment Systems and Decisions. 2013. Vol. 33. P. 471–476. <https://doi.org/10.1007/s10669-013-9485-y>
10. Kott A., Linkov I. To improve cyber resilience, measure it. Computer. 2021. Vol. 54, No. 2. P. 80–85. <https://doi.org/10.1109/MC.2020.3038411>
11. Linkov I., Trump B. D., et al. Resilience stress testing for critical infrastructure. International Journal of Disaster Risk Reduction. 2022. Vol. 79. Art. 103323. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2022.103323>
12. National Research Council. Disaster Resilience: A National Imperative. National Academies Press, 2012. <https://doi.org/10.17226/13457>
13. Bruneau M., Chang S. E., Eguchi R. T., et al. A framework to quantitatively assess and enhance the seismic resilience of communities. Earthquake Spectra. 2003. Vol. 19, No. 4. P. 733–752. <https://doi.org/10.1193/1.1623497>
14. Sun L., Abraham S. Estimating dynamic treatment effects in event studies with heterogeneous treatment effects. Journal of Econometrics. 2021. Vol. 225, No. 2. P. 175–199. <https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2020.09.006>
15. Callaway B., Sant'Anna P. H. C. Difference-in-differences with multiple time periods. Journal of Econometrics. 2021. Vol. 225, No. 2. P. 200–230. <https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2020.12.001>
16. Garafonova O., Dvornyk O., Sharov V., Zhosan H., Yankovoi R., Lomachynska I. Digitization process in a changing global environment. TEM Journal. 2025. Vol. 14, No. 1. P. 251–265. <https://doi.org/10.18421/TEM141-23>